

Předmět: IM124 a IM124cv, resp. IMK03

Umění nových médií: umění a technika I (aktualizovaný syllabus, podzim 2012)

Vyučující: doc. Mgr. Jana Horáková, Ph.D.
horakova@phil.muni.cz

Anotace:

Ve dvousemestrálním kurzu **Umění nových médií: umění a technika** budou studenti seznámeni s problematikou **definice umění nových médií** z hlediska **synchronního**, tedy z hlediska vymezení hranic mezi různými pojmy užívanými k pojmenování umělecké tvorby využívající technické aparáty (umění nových médií, umění a technika, interaktivní umění, digitální umění, softwarové umění, multimédia, internetové umění, umění videa, umění virtuální reality, atd.), a **diachronního** hlediska, se zaměřením na případy konvergence umělecké tvorby a technických přístrojů, především výpočetní techniky a technických obrazů od fotografie dále.

V prvním semestru se seznámíme s **místem umění nových médií** na časové ose a v kontextu dalších druhů umění. Vyjasníme si vztahy mezi různými názvy tvorby v prostředí nových médií. Zaměříme se na genealogii konvergence umění a techniky a na předchůdce umění nových médií s důrazem na výboje historické avantgardy. Vztah mezi moderními médii a médii novými (či postmoderními) si budeme ilustrovat na případu technického obrazu a jeho vývoje od chemické fotografie k digitálnímu obrazu.

Ve druhém semestru se přesuneme do druhé poloviny 20. století. Vývoj umění nových médií rozdělíme pracovními na tři období (60. – 70. léta: generované umění; 80. léta: 3D imersivní prostředí; 90. léta – internetové umění, softwarové umění). Vedle uvedeného schematického rozdělení podle dominujícího média se budeme věnovat hlavním tematickým okruhům umění vznikajícího v průsečíku umění, techniky a vědy/kultury/společnosti.

Osnova:

Úvod hodina: Seznámení s tematikou předmětu, způsobem ukončení a povinnou literaturou.

- Projekce: Kroker, Arthur a Kroker, Marilouise v dokumentu *Kam se žene naše civilizace*, kanadský dokument, 50 minut, 1999/2001.

Co je umění nových médií: definice, časové vymezení a rozdíly mezi pojmy.

Co jsou „nová média“: genealogie: výpočetní aparáty + technické obrazy.

Moderní umění: fotografie jako katalyzátor změny: P. Weibel, W. Benjamin.

Remediace: od fotografie k digitálnímu obrazu: Bolter a Grusin, Benjaminiana.

Avantgardní film jako předchůdce mediálního umění: L. Manovich: D. Vertov, koláž, montáž.

Předchůdci mediálního umění: Umělecké manifesty, utopie: futurismus, konstruktivismus, abstrakce, Bauhaus, M. Duchamp.

Formování tří strategií mediálního umění.

Požadavky na ukončení kurzu:

Kurz bude ukončen písemným znalostním testem, který prověří schopnosti posluchačů **definovat základní názvy**, které se užívají pro „umění nových médií“, z hlediska jejich historické podmíněnosti, tvůrčích principů, které preferují, hranic, které utvářejí. Studenti dále prokáží svoji **orientaci na časové ose** vývoje umění nových médií, v PS zejména v tzv. prehistorii umění nových médií. Budou znát **hlavní osobnosti** a budou schopni **popsat přístroje, postupy a přístupy**, které tuto prehistorii utvářejí.

POZOR!

Podmínkou přistoupení ke **znalostnímu testu (tj. ukončení předmětu IM124)** je odevzdání **tří rešerší v rozsahu 2 až 4 normostran** (tj. 3600 až 7200 znaků bez mezer) na tři určená témata do „odevzdávacího“ předmětu **IM124cv** (cvičení k předmětu IM124).

Neodevzdání uvedených textů do stanoveného data nebo odevzdání textů, které nespĺňují formální a obsahové požadavky na písemnou práci VŠ studenta (pravopis, citace, seznam použité literatury v požadované formě, viz pravidla citování na stránkách ÚHV) znamená, že **student bude automaticky vyloučen z kurzu IM124** (hodnocen „–“) a v kurzu IM124cv (hodnocen „N“), bez možnosti nápravy v daném semestru.

Anotace kurzu IM124cv

Zavedení cvičení (IM124cv) k předmětu UM124 má přispět ke zlepšení Vaší obeznámenosti se základními texty oboru teorie interaktivních médií. Cílem kurzu je vést studenty k prohloubení znalostí základní literatury předmětu IM124 *Umění nových médií: umění a technika I* a k seznámení se s klíčovými texty oboru tzv. z první ruky. Studenti jsou vedeni ke kontinuální samostatné práci s odbornou literaturou a ke schopnosti vytěžit z odborného textu relevantní informace. Na konci kurzu bude student umět shrnout základní fakta a argumenty odborných studií, kapitol monografií atd. (viz zadané texty ve „Studijních materiálech předmětu“). V ideálním případě bude schopen tyto informace zasadit do širších souvislostí, se kterými je seznamován v přednáškách.

Texty určené ke zpracování v rámci předmětu IM124cv:

Text 1: Genealogie umění nových médií:

BATCHEN, Geoffrey: *Zviditelnění elektřiny*. Kapitoly z dějin a teorie médií. Tomáš Dvořák (ed.). Praha: AVU, 2010, s. 215 – 232.

MANOVICH, Lev: *The Language of New Media*. Kapitola: *How New Media Became New*. Cambridge, Mass.: MIT Press, 2000, s. 45 – 48.

KITTLER, Friedrich A. *Gramofon, film, psací stroj*. Kapitoly z dějin a teorie médií. Tomáš Dvořák (ed.). Praha: AVU, 2010, s. 51 – 67.

Text 2: Od umělecké avantgardy k počítačovým aplikacím:

Greenberg, Clement: *Avant-guard and kitch*. *Partisan Review* 6:5 (1939), s. 34 – 49.
Dostupné on-line: <http://www.sharecom.ca/greenberg/kitsch.html>

MANOVICH, Lev: *Avant Garde as Software*. Lev Manovich Official Website. 1999. Dostupné on-line: www.manovich.net/DOCS/avantgarde_as_software.doc

LANDOW, Georgie P.: *Hypertext as Collage-Writing*. The Digital Dialectic. New Essays on New Media. Peter Lunenfeld (ed.). Cambridge – London: MIT Press, s. 150 – 170.

Text 3: Umělecké dílo v době své mechanické reprodukce a v době digitální produkce:

BENJAMIN, Walter: *Malé dějiny fotografie*. Iluminácie. Bratislava: Kalligram, 1999, s. 160 – 174.

DAVIS, Douglas: *The Work of Art in the Age of Digital Reproduction (An Evolving Thesis: 1991-1995)*. Leonardo, Vol. 28, No. 5, Third Annual New York Digital Salon, pp. 381–386. Dostupné on-line: http://classes.dma.ucla.edu/Winter09/9-1/_pdf/3-Davis_Work_of_Art.pdf

MALINA, Frank: *Digital Image: Digital Cinema: The Work of Art in the Age of Post-Mechanical Reproduction*. Leonardo. Supplemental Issue, Vol. 3, Digital Image, Digital Cinema: SIGGRAPH '90 Art Show Catalog, MIT Press 1990, pp. 33–38.

Dostupné on-line: <http://www.jstor.org/stable/1557892>

Způsob odevzdání:

Studenti odevzdají své texty do „odevzdávací“ předmětu **IM124cv** v IS do patřičných složek.

Deadline pro odevzdání textů je: 13. prosinec 2012.

Odevzdané texty se budou vztahovat ke třem tématickým okruhům, viz výše.

Při psaní se zaměřte na vyhledání základních myšlenek textů uvedených v každém tematickém okruhu a uveďte je do vzájemných vztahů pomocí komparace. Na závěr zformulujte netriviálním způsobem svůj názor na dané texty, případně je zasadte do širšího kontextu diskurzu, který reprezentují.

Literatura:

Studijní materiál/skripta:

Horáková, Jana: *Umělecké dílo v době své digitální reprodukovatelnosti*. FF MU, 2010.

Dostupné on-line: <http://is.muni.cz/do/rect/el/estud/ff/ps10/dilo/web/pages/literatura.html>

Hesla:

KERA, Denisa: *Nová media*. Artlist.cz: <http://artlist.cz/index.php?id=149>

MÍČOVÁ, Pavlína: *Video*. Artlist.cz: <http://artlist.cz/index.php?id=120>

Studie a kapitoly v knihách:

BATCHEN, Geoffrey: *Zviditelnění elektřiny*. Kapitoly z dějin a teorie médií. Tomáš Dvořák (ed.). Praha: AVU, 2010, s. 215 – 232.

BENJAMIN, Walter: *Malé dějiny fotografie*. Iluminácie. Bratislava: Kalligram, 1999, s. 160 – 174.

BOLTER, Jay – GRUSIN, Richard: *Imediace, hypermediace, remediace*. Kapitoly z dějin a teorie médií. Tomáš Dvořák (ed.). Praha: AVU, s. 69 – 93.

BOLTER, Jay – GRUSIN, Richard: Remediation: understanding new media. Kapitola: *Digital Photography*. Cambridge Mass.: MIT Press, 2000, s. 105 – 112.

DANIELS, Dieter – FRIELING, Rudolf: Media Art Net: www.mediaartnet.org
Overview of Media Art: http://www.mediaartnet.org/themes/overview_of_media_art/

DAVIS, Douglas: *The Work of Art in the Age of Digital Reproduction (An Evolving Thesis: 1991-1995)*. Leonardo, Vol. 28, No. 5, Third Annual New York Digital Salon, pp. 381–386. Dostupné on-line: http://classes.dma.ucla.edu/Winter09/9-1/_pdf/3-Davis_Work_of_Art.pdf

DVOŘÁK, Tomáš. Kapitoly z dějin a teorie médií. Vyd. 1. Praha: AVU, 2010.

FOSTER, H.; KRAUSS, R.; BOIS, Y. A.; BUCHLOH, B.: *Umění po roce 1900*. Praha: Slovart. 2007.

GREENBERG, Clement: *Collage*. Art News, September, 1958.
Dostupné on-line: <http://www.sharecom.ca/greenberg/collage.html>

GREENBERG, Clement: *Avant-guard and kitch*. Partisan Review 6:5 (1939), s. 34 – 49.
Dostupné on-line: <http://www.sharecom.ca/greenberg/kitsch.html>

KITTLER, Friedrich A. *Gramofon, film, psací stroj*. Kapitoly z dějin a teorie médií. Tomáš Dvořák (ed.). Praha: AVU, 2010, s. 51 – 67.

LANDOW, Georgie P.: *Hypertext as Collage-Writing*. The Digital Dialectic. New Essays on New Media. Peter Lunenfeld (ed.). Cambridge – London: MIT Press, s. 150 – 170.

MALINA, Frank: *Digital Image: Digital Cinema: The Work of Art in the Age of Post-Mechanical Reproduction*. Leonardo. Supplemental Issue, Vol. 3, Digital Image, Digital Cinema: SIGGRAPH '90 Art Show Catalog, MIT Press 1990, pp. 33–38.
Dostupné on-line: <http://www.jstor.org/stable/1557892>

MANOVICH, Lev: *The Language of New Media*. Kapitola: *How New Media Became New*. Cambridge, Mass.: MIT Press, 2000, s. 45 – 48.

MANOVICH, Lev: *Avant Garde as Software*. Lev Manovich Official Website. 1999. Dostupné on-line: www.manovich.net/DOCS/avantgarde_as_software.doc

MARTIN, Sylvia: *Video Art*. Köln: Taschen, 2006.

PAUL, Christiane: Digital art. Kapitola: *Introduction: A short history of technology and art; The presentation, collection, and preservation of digital art*, Thames&Hudson, 2003, s. 8 – 23.

REENA, Jana –TRIBE, Mark: *New Media Art*. Taschen, 2009.

RUSH, Michael: New Media in Late 20th-Century Art.
Introduction: Time Art; Film and Avant-Garde Cinema I; Duchamp to Cage to Fluxus; Film and Avant-Garde Cinema II. Thames&Hudson 1999, s. 7 – 35.

SHANKEN, Edward: *Art and Electronic media. Themes and Movements*, New York: Phaidon 2009.

WEIBEL, Peter: *The Apparatus World – A World Unto Itself*. In *Eigenwelt der Apparate – Welt. Pioneers of Electronic Art*. Katalog výstavy. D. Dunn (ed.). Ars Electronica 1992, s. 15 – 19.

+ Nevylučuji doplnění literatury v průběhu semestru.

Kurs probíhá v rámci projektu č. CZ.1.07/2.2.00/28.0044 Inovace uměnovědných studijních oborů na Filozofické fakultě MU, který je spolufinancován Evropským sociálním fondem a státním rozpočtem České republiky. Viz. www.phil.muni.cz/music/opvk.